C/2024/6820

29.11.2024

RECOMANDAREA CONSILIULUI

din 21 octombrie 2024

privind politicile economice, bugetare, de ocupare a forței de muncă și structurale ale Ciprului

(C/2024/6820)

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 121 alineatul (2) și articolul 148 alineatul (4),

având în vedere Regulamentul (UE) 2024/1263 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2024 privind coordonarea eficientă a politicilor economice și supravegherea bugetară multilaterală și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1466/97 al Consiliului ([1]), în special articolul 3 alineatul (3),

având în vedere Regulamentul (UE) nr. 1176/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 noiembrie 2011 privind prevenirea și corectarea dezechilibrelor macroeconomice ([2]), în special articolul 6 alineatul (1),

având în vedere recomandarea Comisiei Europene,

având în vedere rezoluțiile Parlamentului European,

având în vedere concluziile Consiliului European,

având în vedere avizul Comitetului pentru ocuparea forței de muncă,

având în vedere avizul Comitetului economic și financiar,

având în vedere avizul Comitetului pentru protecție socială,

având în vedere avizul Comitetului pentru politică economică,

întrucât:

(1) Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului ([3]), care a instituit Mecanismul de redresare și reziliență (denumit în continuare „mecanismul"), a intrat în vigoare la 19 februarie 2021. Mecanismul oferă statelor membre sprijin financiar pentru implementarea reformelor și a investițiilor, dând astfel un impuls bugetar finanțat de Uniune. În concordanță cu prioritățile semestrului european pentru coordonarea politicilor economice, mecanismul ajută la realizarea redresării economice și sociale și la implementarea unor reforme și investiții sustenabile, în special reforme și investiții pentru a promova tranziția verde și tranziția digitală și pentru a face mai reziliente economiile statelor membre. De asemenea, mecanismul contribuie la consolidarea finanțelor publice și la stimularea creșterii economice și a creării de locuri de muncă pe termen mediu și lung, la îmbunătățirea coeziunii teritoriale în cadrul Uniunii și la sprijinirea continuării punerii în aplicare a Pilonului european al drepturilor sociale.

(2) Regulamentul (UE) 2023/435 al Parlamentului European și al Consiliului ([4]) (denumit în continuare „Regulamentul REPowerEU"), care a fost adoptat la 27 februarie 2023, vizează eliminarea treptată a dependenței Uniunii de importurile de combustibili fosili din Rusia. Aceasta va contribui la realizarea securității energetice și la diversificarea aprovizionării Uniunii cu energie, sporind, în același timp, gradul de utilizare a surselor regenerabile de energie,

([1]) JO L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) JO L 306, 23.11.2011, p. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.
([3]) Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 februarie 2021 de instituire a Mecanismului de redresare și reziliență (JO L 57, 18.2.2021, p. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).
([4]) Regulamentul (UE) 2023/435 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 februarie 2023 de modificare a Regulamentului (UE) 2021/241 în ceea ce privește capitolele privind REPowerEU din planurile de redresare și reziliență și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1303/2013, (UE) 2021/1060 și (UE) 2021/1755 și a Directivei 2003/87/CE (JO L 63, 28.2.2023, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

capacitățile de stocare a energiei și eficiența energetică. Cipru a adăugat un nou capitol privind REPowerEU în planul său național de redresare și reziliență pentru a finanța reforme și investiții esențiale care vor contribui la atingerea obiectivelor REPowerEU.

(3) La 16 martie 2023, Comisia a publicat o comunicare intitulată „Competitivitatea pe termen lung a UE: perspectiva după 2030", pentru a fundamenta deciziile în materie de politică și pentru a crea condițiile-cadru pentru stimularea creșterii. Comunicarea abordează competitivitatea din perspectiva a nouă factori determinanți care se susțin reciproc. Printre respectivii factori determinanți, accesul la capitalul privat, cercetarea și inovarea, educația și competențele, precum și o piață unică funcțională apar ca priorități de politică esențiale pentru reformele și investițiile în vederea abordării provocărilor actuale în materie de productivitate, precum și în vederea consolidării competitivității pe termen lung a Uniunii și a statelor sale membre. La 14 februarie 2024, Comisia a publicat o comunicare intitulată „Raportul anual privind piața unică și competitivitatea pentru 2024". Respectiva comunicare detaliază punctele forte și provocările în materie de competitivitate cu care se confruntă piața unică europeană, urmărind evoluțiile anuale în funcție de cei nouă factori determinanți ai competitivității care au fost identificați.

(4) La 21 noiembrie 2023, Comisia a adoptat Analiza anuală a creșterii durabile pentru 2024, care marchează începutul semestrului european din 2024 pentru coordonarea politicilor economice. La 22 martie 2024, Consiliul European și-a declarat susținerea pentru prioritățile Analizei anuale a creșterii durabile pentru 2024, care sunt axate pe cele patru dimensiuni ale durabilității competitive. Totodată, la 21 noiembrie 2023, Comisia a adoptat, pe baza Regulamentului (UE) nr. 1176/2011, Raportul privind mecanismul de alertă 2024, în care a identificat Cipru ca fiind unul dintre statele membre care pot fi afectate sau pot fi expuse riscului de a fi afectate de dezechilibre și pentru care va fi necesar un bilanț aprofundat. La aceeași dată, Comisia a adoptat și un aviz privind proiectul de plan bugetar pentru 2024 al Ciprului. Comisia a adoptat, de asemenea, o recomandare de recomandare a Consiliului privind politica economică a zonei euro și o propunere de raport comun pentru 2024 privind ocuparea forței de muncă, în care se analizează punerea în aplicare a orientărilor pentru politicile de ocupare a forței de muncă și a principiilor Pilonului european al drepturilor sociale. Consiliul a adoptat Recomandarea privind politica economică a zonei euro ([5]) (denumită în continuare „Recomandarea pentru 2024 privind zona euro") la 12 aprilie 2024 și Raportul comun privind ocuparea forței de muncă la 11 martie 2024.

(5) La 30 aprilie 2024 a intrat în vigoare noul cadru de guvernanță economică al Uniunii. Cadrul include noul Regulament (UE) 2024/1263 privind coordonarea eficientă a politicilor economice și supravegherea bugetară multilaterală, Regulamentul (CE) nr. 1467/97 al Consiliului ([6]) privind accelerarea și clarificarea aplicării procedurii de deficit excesiv, astfel cum a fost modificat, și Directiva 2011/85/UE a Consiliului ([7]) privind cerințele referitoare la cadrele bugetare ale statelor membre, astfel cum a fost modificată. Obiectivele noului cadru de guvernanță economică sunt promovarea unor finanțe publice solide și sustenabile, a unei creșteri durabile și favorabile incluziunii și a rezilienței prin intermediul reformelor și al investițiilor, precum și prevenirea deficitelor publice excesive. Noul cadru de guvernanță economică promovează, de asemenea, asumarea responsabilității la nivel național și pune un accent mai puternic pe politicile pe termen mediu, în combinație cu o asigurare mai eficace și mai coerentă a aplicării normelor. Fiecare stat membru trebuie să prezinte Consiliului și Comisiei un plan bugetar-structural național pe termen mediu. Un plan bugetar-structural național pe termen mediu conține angajamentele unui stat membru în domeniile bugetului, reformelor și investițiilor și acoperă o perioadă de planificare de patru sau de cinci ani, în funcție de durata normală a legislaturii naționale. Traiectoria cheltuielilor nete ([8]) care este indicată în planurile bugetar-structurale naționale pe termen mediu trebuie să respecte cerințele prevăzute în Regulamentul (UE) 2024/1263, inclusiv cerințele referitoare la plasarea sau menținerea datoriei publice pe o traiectorie descendentă plauzibilă până la sfârșitul perioadei de ajustare sau la menținerea acesteia la niveluri prudente, sub 60 % din produsul intern brut (PIB), și la aducerea și/sau menținerea deficitului public sub valoarea de referință din tratat de 3 % din PIB pe termen mediu. În cazul în care un stat membru se angajează să realizeze un set relevant de reforme și investiții în conformitate cu criteriile stabilite în Regulamentul (UE) 2024/1263, perioada de ajustare poate fi prelungită cu cel mult trei ani. Pentru a sprijini elaborarea planurilor bugetar-structurale naționale pe termen mediu respective, la 21 iunie 2024, Comisia a publicat orientări cu privire la informațiile care trebuie să fie furnizate de statele membre în planurile lor bugetar-structurale naționale pe termen mediu și în rapoartele lor anuale privind progresele înregistrate. În conformitate cu articolele 5 și 36 din Regulamentul (UE) 2024/1263, Comisia le-a transmis statelor membre traiectoriile de referință și informații tehnice, după caz. Statele membre trebuie să prezinte planurile lor bugetar-structurale naționale pe termen mediu până la 20 septembrie 2024, cu excepția cazului în care statul membru în cauză și Comisia convin să prelungească termenul cu o perioadă de timp

([5]) Recomandarea Consiliului din 12 aprilie 2024 privind politica economică a zonei euro (JO C, C/2024/2807, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2807/oj).

([6]) Regulamentul (CE) nr. 1467/97 al Consiliului din 7 iulie 1997 privind accelerarea și clarificarea aplicării procedurii de deficit excesiv (JO L 209, 2.8.1997, p. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/oj).

([7]) Directiva 2011/85/UE a Consiliului din 8 noiembrie 2011 privind cerințele referitoare la cadrele bugetare ale statelor membre (JO L 306, 23.11.2011, p. 41, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/oj).

([8]) Cheltuielile nete astfel cum sunt definite la articolul 2 punctul 2 din Regulamentul (UE) 2024/1263: „cheltuieli nete" înseamnă cheltuielile publice, excluzând (i) cheltuielile cu dobânzile, (ii) măsurile discreționare privind veniturile, (iii) cheltuielile aferente programelor Uniunii care sunt acoperite integral de venituri din fondurile Uniunii, (iv) cheltuielile naționale cu cofinanțarea programelor finanțate de Uniune, (v) elementele ciclice ale cheltuielilor cu indemnizațiile de șomaj și (vi) măsurile cu caracter excepțional, precum și alte măsuri temporare.

rezonabilă. În conformitate cu cadrele lor juridice naționale, statele membre pot dezbate proiectele lor de planuri pe termen mediu cu parlamentele lor naționale, pot solicita instituțiilor fiscal-bugetare independente să emită un aviz și pot desfășura o consultare a partenerilor sociali și a altor părți interesate de la nivel național.

(6) În 2024, semestrul european pentru coordonarea politicilor economice continuă să evolueze în paralel cu punerea în aplicare a mecanismului. Implementarea integrală a planurilor de redresare și reziliență rămâne esențială pentru îndeplinirea priorităților de politică din cadrul semestrului european, întrucât planurile respective contribuie la abordarea eficace a tuturor provocărilor care au fost identificate în cadrul recomandărilor relevante specifice fiecărei țări și emise în ultimii ani sau la abordarea eficace a unui subset semnificativ al provocărilor respective. Recomandările specifice fiecărei țări pentru 2019, 2020, 2022 și 2023 rămân la fel de relevante pentru planurile de redresare și reziliență care au fost revizuite, actualizate sau modificate în conformitate cu articolele 14, 18 și 21 din Regulamentul (UE) 2021/241.

(7) La 17 mai 2021, Cipru a transmis Comisiei planul său național de redresare și reziliență, în conformitate cu articolul 18 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2021/241. În temeiul articolului 19 din Regulamentul (UE) 2021/241, Comisia a evaluat relevanța, eficacitatea, eficiența și coerența planului de redresare și reziliență, în conformitate cu orientările privind evaluarea prevăzute în anexa V la regulamentul menționat. La 28 iulie 2021, Consiliul a adoptat Decizia de punere în aplicare de aprobare a evaluării planului de redresare și reziliență al Ciprului ([9]), care a fost modificată la 8 decembrie 2023 în temeiul articolului 18 alineatul (2) din Regulamentul (UE) 2021/241, pentru a actualiza contribuția financiară maximă aferentă sprijinului financiar nerambursabil, precum și pentru a include capitolul privind REPowerEU ([10]). Plata tranșelor este condiționată de adoptarea, în conformitate cu articolul 24 alineatul (5) din Regulamentul (UE) 2021/241, a unei decizii a Comisiei care să confirme faptul că Cipru a atins în mod satisfăcător jaloanele și țintele relevante stabilite în decizia de punere în aplicare a Consiliului. Atingerea în mod satisfăcător a acestor jaloane și ținte implică faptul că nu s-au înregistrat regrese privind jaloanele și țintele anterioare care fuseseră deja atinse.

(8) Cipru și-a prezentat, la 30 aprilie 2024, Programul național de reformă pentru 2024 și Programul de stabilitate pentru 2024, în conformitate cu articolul 4 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 1466/97 al Consiliului ([11]). În conformitate cu articolul 27 din Regulamentul (UE) 2021/241, Programul național de reformă pentru 2024 reflectă, de asemenea, raportarea bianuală efectuată de Cipru cu privire la progresele înregistrate în implementarea planului său de redresare și reziliență.

(9) La data de 19 iunie 2024, Comisia a publicat raportul de țară din 2024 pentru Cipru. În acest raport, Comisia a evaluat progresele realizate de Cipru în ceea ce privește punerea în aplicare a recomandărilor relevante specifice acestei țări care au fost adoptate de Consiliu în perioada 2019-2023 și a făcut bilanțul implementării de către Cipru a planului său de redresare și reziliență. Pe baza respectivei analize, în raportul de țară au fost identificate anumite deficiențe, legate de provocările care nu sunt abordate sau sunt abordate doar parțial în planul de redresare și reziliență, precum și provocări noi și emergente. De asemenea, raportul de țară a evaluat progresele realizate de Cipru în ceea ce privește punerea în aplicare a Pilonului european al drepturilor sociale și îndeplinirea obiectivelor principale ale Uniunii în materie de ocupare a forței de muncă, de competențe și de reducere a sărăciei, precum și progresele înregistrate în ceea ce privește atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă ale Organizației Națiunilor Unite.

(10) În temeiul articolului 5 din Regulamentul (UE) nr. 1176/2011, Comisia a efectuat un bilanț aprofundat pentru Cipru. Principalele constatări ale evaluării de către serviciile Comisiei a vulnerabilităților macroeconomice cu care se confruntă Cipru în sensul regulamentului respectiv au fost publicate în luna martie 2024. La 19 iunie 2024, Comisia a concluzionat că Cipru se confruntă cu dezechilibre macroeconomice. În special, Cipru se confruntă cu vulnerabilități legate de datoria privată, publică și externă. Aceste vulnerabilități au scăzut în ansamblu, dar rămân relevante, în timp ce deficitul mare de cont curent a crescut și mai mult. Ponderea datoriei gospodăriilor și a întreprinderilor nefinanciare în PIB a continuat să scadă, rămânând totuși ridicată. Cu toate acestea, datoria întreprinderilor și cea externă sunt mărite de datoria entităților cu scop special, ceea ce prezintă riscuri limitate pentru economia internă. Stocul mare de credite neperformante deținute de bănci a scăzut semnificativ în ultimii ani, inclusiv în 2023, și se preconizează că rezoluția creditelor neperformante de către societățile care achiziționează credite va reduce în continuare datoria privată. Cu toate acestea, este probabil ca înăsprirea condițiilor financiare să mărească presiunea asupra gospodăriilor și întreprinderilor puternic îndatorate. Ponderea datoriei publice în PIB scade rapid și se preconizează că Cipru va menține excedentele bugetare în 2024 și în 2025, ceea ce va determina reduceri suplimentare ale ponderii datoriei. Deficitul mare de cont curent s-a accentuat și mai mult în 2023, în mare parte ca urmare a cererii interne robuste continue și a repatrierii profiturilor. Se preconizează că acesta va rămâne mare în 2024 și 2025. Poziția investițională internațională netă extrem de negativă nu s-a îmbunătățit în 2023 și se preconizează că se va deteriora, cu excepția cazului în care contul curent se îmbunătățește semnificativ. S-au depus eforturi politice ample pentru a aborda vulnerabilitățile identificate. Se preconizează că punerea în aplicare integrală

([9]) ST 10686/21 INIT și ST 10686/21 ADD 1.

([10]) Decizia de punere în aplicare a Consiliului din 8 decembrie 2023 de modificare a Deciziei de punere în aplicare din 28 iulie 2021 de aprobare a evaluării planului de redresare și reziliență al Ciprului (ST 15571/23 și ST 15571/23 ADD 1).

([11]) Regulamentul (CE) nr. 1466/97 al Consiliului din 7 iulie 1997 privind consolidarea supravegherii pozițiilor bugetare și supravegherea și coordonarea politicilor economice (JO L 209, 2.8.1997, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1466/oj).

și în timp util a planului de redresare și reziliență și a măsurilor suplimentare vor contribui la extinderea exporturilor și la atenuarea dependenței excesive de importurile de petrol.

(11) În conformitate cu datele validate de Eurostat, excedentul public al Ciprului a crescut de la 2,7 % din PIB în 2022 la 3,1 % în 2023, în timp ce datoria publică a scăzut de la 85,6 % din PIB la sfârșitul anului 2022 la 77,3 % la sfârșitul anului 2023.

(12) La data de 12 iulie 2022, Consiliul a recomandat ([12]) Ciprului să ia măsuri pentru a asigura, în 2023, concordanța între creșterea cheltuielilor curente primare finanțate la nivel național și o orientare în ansamblu neutră a politicilor fiscal-bugetare ([13]), ținând seama de sprijinul continuu, temporar și specific acordat gospodăriilor și întreprinderilor celor mai vulnerabile în fața creșterilor abrupte ale prețurilor la energie, precum și persoanelor care fug din Ucraina. Totodată, Consiliul a recomandat ca Cipru să fie pregătit să ajusteze cheltuielile curente în funcție de evoluția situației. De asemenea, acesta a recomandat ca Cipru să extindă investițiile publice pentru tranziția verde și tranziția digitală, precum și pentru securitatea energetică, ținând seama de inițiativa REPowerEU, inclusiv prin utilizarea mecanismului și a altor fonduri ale Uniunii. Potrivit estimărilor Comisiei, în 2023, orientarea fiscal-bugetară ([14]) a fost expansionistă, situându-se la 1 % din PIB, în contextul unui nivel ridicat al inflației. Creșterea cheltuielilor curente primare finanțate la nivel național (fără măsurile discreționare privind veniturile) din 2023 a avut o contribuție în mare măsură neutră, de 0,2 % din PIB, la orientarea fiscal-bugetară. Aceasta include reducerea cu 0,1 % din PIB a costului măsurilor specifice de sprijin de urgență pentru gospodăriile și întreprinderile cele mai vulnerabile în fața creșterii abrupte a prețurilor la energie, precum și creșterea cu 0,2 % din PIB a costului de acordare a protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina. Creșterea cheltuielilor curente primare finanțate la nivel național în 2023 a fost în concordanță cu Recomandarea Consiliului din 12 iulie 2022. Cheltuielile finanțate prin sprijin nerambursabil (denumit în continuare „granturi") în cadrul mecanismului și prin alte fonduri ale Uniunii s-au ridicat la 1,3 % din PIB în 2023. Investițiile finanțate la nivel național s-au ridicat la 3,2 % din PIB în 2023, reprezentând o creștere cu 1,3 puncte procentuale în comparație cu 2022. Cipru a finanțat investiții suplimentare din mecanism și din alte fonduri ale Uniunii. A finanțat investiții publice în favoarea tranziției verzi și a tranziției digitale, precum și în favoarea securității energetice, cum ar fi: instalarea de sisteme de izolare termică și fotovoltaice în clădirile publice; modernizarea energetică într-o serie de stații de pompieri urbane și rurale; modernizarea capacităților autorităților relevante din Cipru de a face față pericolelor de incendiu și a consolida protecția împotriva riscurilor cu care se confruntă cetățenii, infrastructura și pădurile; digitalizarea fluxurilor de lucru esențiale într-o serie de ministere și servicii guvernamentale centrale și extinderea mediului de aplicații electronice în scopul planificării și al autorizării de construcții. Aceste investiții publice sunt finanțate parțial din mecanism și din alte fonduri ale Uniunii.

(13) În Programul de stabilitate pentru 2024, scenariul macroeconomic care stă la baza previziunilor bugetare estimează o creștere a PIB-ului real de 2,9 % în 2024 și de 3,1 % în 2025, proiectând inflația măsurată pe baza indicelui armonizat al prețurilor de consum (IAPC) la 2,5 % în 2024 și la 2,0 % în 2025. Se preconizează că excedentul public va scădea la 2,9 % din PIB în 2024 și la 2,8 % din PIB în 2025, în timp ce ponderea datoriei publice în PIB ar urma să scadă la 70,6 % până la sfârșitul anului 2024 și la 65,5 % până la sfârșitul anului 2025. După 2025, se estimează că excedentul public va scădea la 2,6 % din PIB în 2026 și la 2,1 % în 2027. Prin urmare, se preconizează că soldul bugetului public va rămâne sub valoarea de referință a deficitului prevăzută în tratat, de 3 % din PIB, pe durata programului. Totodată, se preconizează că, după 2025, ponderea datoriei publice în PIB va scădea la 59,2 % în 2026 și la 54,2 % din PIB în 2027.

(14) În previziunile Comisiei din primăvara anului 2024 se estimează că PIB-ul real va crește cu 2,8 % în 2024 și cu 2,9 % în 2025 și că inflația măsurată cu ajutorul IAPC se va situa la 2,4 % în 2024 și la 2,1 % în 2025.

(15) În previziunile Comisiei din primăvara anului 2024 se estimează un excedent public de 2,9 % din PIB pentru 2024 și, în același timp, o scădere a ponderii datoriei publice în PIB la 70,6 % până la sfârșitul anului 2024. În conformitate cu estimările Comisiei, se preconizează că orientarea fiscal-bugetară va fi neutră, cu 0,0 % din PIB în 2024.

([12]) Recomandarea Consiliului din 12 iulie 2022 privind Programul național de reformă al Ciprului pentru 2022 și care include un aviz al Consiliului privind Programul de stabilitate al Ciprului pentru 2022 (JO C 334, 1.9.2022, p. 104).

([13]) Pe baza previziunilor Comisiei din primăvara anului 2024, creșterea potențială a producției pe termen mediu a Ciprului în 2023, care este utilizată pentru a măsura orientarea fiscal-bugetară, este estimată la 8,5 % în termeni nominali, întemeindu-se pe rata medie de creștere potențială reală pe 10 ani și pe deflatorul PIB din 2023.

([14]) Orientarea fiscal-bugetară este definită ca o măsură a variației anuale a poziției bugetare subiacente a administrației publice. Scopul său este de a evalua impulsul economic generat de politicile fiscalbugetare, atât cele finanțate la nivel național, cât și cele finanțate de la bugetul Uniunii. Orientarea fiscal-bugetară este măsurată ca diferența dintre (i) creșterea potențială pe termen mediu și (ii) variația cheltuielilor primare, fără măsurile discreționare privind veniturile (și excluzând măsurile de urgență temporare legate de criza provocată de pandemia de COVID-19) și incluzând cheltuielile finanțate printr-un sprijin nerambursabil (granturi) din mecanism și din alte fonduri ale Uniunii.

(16) Conform previziunilor Comisiei din primăvara anului 2024, în 2024 se preconizează finanțarea prin granturi, acordat în cadrul mecanismului, a unor cheltuieli reprezentând 0,7 % din PIB, comparativ cu 0,3 % din PIB în 2023. Cheltuielile finanțate din granturi acordate în cadrul mecanismului vor permite investiții de înaltă calitate și reforme care vor stimula productivitatea, fără a avea un impact direct asupra soldului bugetului public sau a datoriei publice a Ciprului. Conform previziunilor Comisiei din primăvara anului 2024, se așteaptă ca în 2024 să fie susținute prin împrumuturi acordate în cadrul mecanismului cheltuieli reprezentând 0,2 % din PIB, comparativ cu 0,0 % din PIB în 2023.

(17) La 14 iulie 2023, Consiliul a recomandat ([15]) Ciprului să mențină o poziție bugetară solidă în 2024. În momentul execuției bugetelor pentru 2023 și al pregătirii proiectelor de planuri bugetare pentru 2024, statele membre au fost invitate să țină seama de faptul că Comisia va propune Consiliului deschiderea unor proceduri aplicabile deficitelor excesive bazate pe deficit, pe baza datelor privind rezultatul bugetar pentru 2023. Potrivit previziunilor Comisiei din primăvara anului 2024, soldul structural al Ciprului este estimat la 2,1 % din PIB în 2024, față de 1,8 % în 2023, rămânând astfel peste obiectivul bugetar pe termen mediu al țării, și anume un sold structural de 0 % din PIB. Acest lucru este în concordanță cu recomandările Consiliului.

(18) În plus, Consiliul a recomandat Ciprului să întreprindă acțiuni astfel încât să elimine treptat măsurile existente de sprijin de urgență în domeniul energiei cât mai curând posibil în 2023 și 2024. Consiliul a recomandat, de asemenea, ca, în cazul în care noi creșteri ale prețului energiei ar face necesară adoptarea de noi măsuri de sprijin sau menținerea celor existente, Cipru să se asigure că astfel de măsuri de sprijin sunt concepute astfel încât să protejeze gospodăriile și întreprinderile vulnerabile, să fie fezabile din punct de vedere bugetar și să incite în continuare la economisirea energiei. Potrivit previziunilor Comisiei din primăvara anului 2024, costul bugetar net ([16]) al măsurilor de sprijin de urgență în domeniul energiei este estimat la 0,4 % din PIB în 2023 și previzionat la 0,3 % în 2024 și la 0,0 % în 2025. În special, accizele mai scăzute la produsele petroliere au expirat în martie 2024, iar subvențiile pentru facturile la energie electrică se presupune că vor rămâne în vigoare în 2024, dar se preconizează că vor fi eliminate treptat în cursul anului. Nu se preconizează ca măsurile de sprijin de urgență în domeniul energiei să fie eliminate treptat cât mai curând posibil în 2023 și 2024. Există riscul ca acest lucru să nu fie în concordanță cu recomandările Consiliului. Costul bugetar al măsurilor de sprijin de urgență în domeniul energiei menite să protejeze gospodăriile și întreprinderile vulnerabile este estimat la 0,0 % din PIB în 2024 (0,0 % în 2023), în conformitate cu previziunile Comisiei din primăvara anului 2024.

(19) În plus, Consiliul a recomandat, de asemenea, Ciprului să mențină investițiile publice finanțate la nivel național și să asigure absorbția eficace a granturilor acordate în cadrul mecanismului și a altor fonduri ale Uniunii, în special pentru a promova tranziția verde și cea digitală. Potrivit previziunilor Comisiei din primăvara anului 2024, investițiile publice finanțate la nivel național vor rămâne în mare măsură stabile, la 3,1 % din PIB în 2024, în comparație cu 3,2 % din PIB în 2023. Acest lucru este în concordanță cu recomandările Consiliului. În plus, se preconizează că cheltuielile publice finanțate din veniturile obținute din fondurile Uniunii, inclusiv din granturile acordate în cadrul mecanismului, vor rămâne stabile la 1,3 % din PIB în 2024. Acest lucru este determinat de o creștere a cheltuielilor finanțate prin granturi acordate în cadrul mecanismului, în urma unei scăderi a altor granturi ale Uniunii după sfârșitul perioadei de programare 2014-2020 a fondurilor structurale ale Uniunii, pentru care au fost disponibile fonduri până în 2023.

(20) Pe baza măsurilor de politică cunoscute la data la care s-au formulat previziunile și în ipoteza menținerii politicilor actuale, conform previziunilor Comisiei din primăvara anului 2024, excedentul public ar urma să ajungă la 2,9 % din PIB în 2025. Se preconizează că ponderea datoriei publice în PIB va scădea la 65,4 % până la sfârșitul anului 2025. Politica bugetară prudentă ar trebui să contribuie, de asemenea, la consolidarea poziției externe.

(21) În conformitate cu articolul 19 alineatul (3) litera (b) din Regulamentul (UE) 2021/241 și cu criteriul 2.2 din anexa V la regulamentul respectiv, planul de redresare și reziliență include un set amplu de reforme și de investiții care se consolidează reciproc și care urmează să fie puse în aplicare până în 2026. Se preconizează că respectivele reforme și investiții vor contribui la abordarea eficace a tuturor provocărilor identificate în recomandările relevante specifice fiecărei țări sau a unui subset semnificativ al provocărilor respective. În acest interval scurt de timp, este esențial să se continue cu rapiditate implementarea efectivă a planului de redresare și reziliență, inclusiv a capitolului privind REPowerEU, pentru a stimula competitivitatea pe termen lung a Ciprului prin tranziția verde și tranziția digitală, asigurându-se în același timp echitatea socială. Pentru ca Cipru să își poată îndeplini angajamentele asumate în planul de redresare și reziliență până în august 2026, este esențial ca țara să continue punerea în aplicare a reformelor și să accelereze investițiile prin abordarea provocărilor relevante, asigurând în același timp o capacitate administrativă solidă.

([15]) Recomandarea Consiliului din 14 iulie 2023 privind Programul național de reformă al Ciprului pentru 2023 și care include un aviz al Consiliului privind Programul de stabilitate al Ciprului pentru 2023 (JO C 312, 1.9.2023, p. 116).

([16]) Această cifră reprezintă nivelul costului bugetar anual al măsurilor respective și include veniturile și cheltuielile și, după caz, exclude veniturile provenite din impozitele pe profiturile excepționale aplicate furnizorilor de energie.

(22) În cadrul evaluării la jumătatea perioadei a programelor politicii de coeziune, în conformitate cu articolul 18 din Regulamentul (UE) 2021/1060 al Parlamentului European și al Consiliului ([17]), Cipru trebuie să revizuiască fiecare program sprijinit prin Fondul european de dezvoltare regională (FEDR), Fondul social european Plus (FSE+), Fondul de coeziune și Fondul pentru o tranziție justă (FTJ) până în martie 2025, ținând seama, printre altele, de provocările identificate în recomandările specifice adresate țării în 2024 și de Planul național privind energia și clima. Respectiva revizuire stă la baza alocării definitive a fondurilor Uniunii incluse în fiecare program. Cipru a înregistrat progrese în ceea ce privește punerea în aplicare a programelor politicii de coeziune și a Pilonului european al drepturilor sociale, dar există în continuare provocări și disparități socioeconomice între zonele urbane și cele neurbane. Este esențial să se accelereze punerea în aplicare a programelor politicii de coeziune. În plus, este important să se asigure capacitatea administrativă a autorităților locale în perspectiva reformei legislative a Ciprului privind administrația locală, programată pentru 1 iulie 2024. Prioritățile convenite în cadrul programului „Thalia" al politicii de coeziune sunt în continuare relevante. Creșterea utilizării energiei din surse regenerabile și soluțiile de stocare, precum și îmbunătățirea eficienței energetice și a transportului urban sunt toate esențiale pentru realizarea tranziției verzi. Îmbunătățirea gestionării apei, în special a epurării apelor uzate, este necesară pentru a respecta Directiva 91/271/CEE a Consiliului ([18]). Progresele către o economie circulară în gestionarea deșeurilor rămân esențiale și necesită îmbunătățiri în ceea ce privește reciclarea și reducerea deșeurilor. Ar trebui să se realizeze în continuare investiții în măsuri active de ocupare a forței de muncă și de integrare socială a grupurilor vulnerabile. Implementarea conturilor personale de învățare pe tot parcursul vieții și a Garanției europene pentru copii rămâne importantă. De asemenea, investițiile în servicii de îngrijire pe termen lung de bună calitate și la prețuri accesibile și investițiile în locuințe sociale rămân o prioritate. În plus, ar trebui continuate eforturile de combatere a sărăciei energetice și dezvoltare a economiei sociale. Ca parte a evaluării la jumătatea perioadei a programului „Thalia" al politicii de coeziune, trebuie să se acorde o atenție sporită nevoilor tot mai stringente în materie de prevenire și pregătire pentru riscurile legate de schimbările climatice. Cipru ar putea, de asemenea, să utilizeze platforma „Tehnologii strategice pentru Europa", instituită prin Regulamentul (UE) 2024/795 al Parlamentului European și al Consiliului ([19]), pentru a sprijini tranziția sa energetică prin tehnologii curate și eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor, printre care tehnologiile care contribuie la obiectivul zero emisii nete.

(23) Pe lângă provocările economice și sociale abordate în planul de redresare și reziliență și prin intermediul altor fonduri ale Uniunii, Cipru se confruntă cu o serie de provocări suplimentare legate de guvernanța întreprinderilor de stat, de rezultatele școlare și de necorelarea competențelor, de introducerea surselor regenerabile de energie, de extinderea și modernizarea rețelei de energie electrică și de adaptarea la schimbările climatice.

(24) Un mediu de afaceri competitiv și funcțional este esențial pentru eficiența și creșterea economică. În această privință, guvernanța întreprinderilor de stat în Cipru nu este pe deplin conformă cu standardele internaționale. În ultimii ani au fost introduse unele măsuri de politică pentru a se îmbunătăți supravegherea financiară a entităților publice, dar absența unui inventar complet și a unei obligații de raportare periodică limitează monitorizarea și planificarea eficace a activității întreprinderilor de stat. Mai mult, aspectele importante ale practicilor de guvernanță corporativă, cum ar fi numirea pe bază de merit a consiliilor de administrație, politica de proprietate, gestionarea bazată pe performanță, transparența și responsabilitatea în ceea ce privește performanța financiară, sunt în continuare insuficiente. În acest context, există preocupări cu privire la calitatea și prețurile serviciilor în sectoarele dominate de întreprinderi de stat, cum ar fi sectorul energiei electrice.

(25) Performanțele foarte slabe ale Ciprului în cadrul Programului pentru evaluarea internațională a elevilor (PISA) din 2022 arată că rezultatele insuficiente în ceea ce privește competențele de bază (și anume, alfabetizarea, competențele numerice și științifice) reprezintă o provocare majoră. În pofida calificărilor formale adecvate ale personalului didactic, formarea continuă a cadrelor didactice, inclusiv metodele de predare și învățare bazate pe competențe, este insuficientă. În 2021, majoritatea profesorilor care au candidat nu au promovat examenul de numire pe un post. Sistemul de învățământ nu a evaluat și nu a adaptat suficient resursele educaționale la nevoile elevilor, ceea ce este necesar pentru dezvoltarea competențelor-cheie. Pe piața forței de muncă, necorelarea competențelor devine din ce în ce mai răspândită, în timp ce participarea la programele de educație și formare profesională (EFP) rămâne semnificativ mai scăzută decât media Uniunii. Rata scăzută de participare la programele EFP este legată atât de constrângerile în materie de capacitate, cât și de cele legate de atractivitate, deoarece majoritatea școlilor EFP sunt situate în zone urbane, ceea ce îngreunează înscrierea elevilor care locuiesc în zone rurale, în timp ce majoritatea elevilor au, în schimb, o preferință puternică pentru a intra în învățământul terțiar. Învățarea în rândul adulților are

([17]) Regulamentul (UE) 2021/1060 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 de stabilire a dispozițiilor comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european Plus, Fondul de coeziune, Fondul pentru o tranziție justă și Fondul european pentru afaceri maritime, pescuit și acvacultură și de stabilire a normelor financiare aplicabile acestor fonduri, precum și Fondului pentru azil, migrație și integrare, Fondului pentru securitate internă și Instrumentului de sprijin financiar pentru managementul frontierelor și politica de vize (JO L 231, 30.6.2021, p. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

([18]) Directiva 91/271/CEE a Consiliului din 21 mai 1991 privind tratarea apelor urbane reziduale (JO L 135, 30.5.1991, p. 40, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1991/271/oj).

([19]) Regulamentul (UE) 2024/795 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 februarie 2024 de instituire a platformei „Tehnologii strategice pentru Europa" (STEP) și de modificare a Directivei 2003/87/CE și a Regulamentelor (UE) 2021/1058, (UE) 2021/1056, (UE) 2021/1057, (UE) nr. 1303/2013, (UE) nr. 223/2014, (UE) 2021/1060, (UE) 2021/523, (UE) 2021/695, (UE) 2021/697 și (UE) 2021/241 (JO L, 2024/795, 29.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj).

un potențial limitat de a corecta această situație, deoarece ponderea adulților cu vârste cuprinse între 25 și 64 de ani care au participat la învățare în ultimele 12 luni a fost de 28,3 % în 2022 (față de 39,5 % în Uniune). Aceasta reprezintă o scădere substanțială față de 44,8 % în 2016 și subminează potențialul Ciprului de a-și îmbunătăți competitivitatea economică.

(26) În pofida măsurilor considerabile luate în vederea accelerării introducerii surselor regenerabile de energie, există în continuare provocări semnificative. Energia din surse regenerabile a reprezentat doar 17 % din mixul energetic al Ciprului în 2022. Aceasta este în continuare cu mult sub obiectivul de producere a 31,5 % din energia electrică din surse regenerabile până în 2030, astfel cum a indicat Cipru în proiectul său de plan național privind energia și clima. Din cauza dependenței Ciprului de produsele petroliere, care sunt importate în întregime și servesc la satisfacerea a peste 80 % din necesarul său de energie, Cipru rămâne vulnerabil la fluctuațiile prețurilor energiei la nivel mondial. Există încă provocări considerabile în ceea ce privește modernizarea și extinderea rețelei de energie electrică existente pentru a permite utilizarea surselor regenerabile de energie. Cipru se confruntă cu obstacole semnificative în ceea ce privește capacitatea pe termen scurt a rețelei sale electrice de a face față unei creșteri a surselor regenerabile de energie, ceea ce duce la deficite recurente. Acest fenomen este evident atunci când se analizează datele oficiale ale autorității de reglementare în domeniul energiei din Cipru. Până la sfârșitul lunii noiembrie 2023, sistemul cipriot dispunea de centrale operaționale de energie din surse regenerabile de 782,57 MW, printre care 157,50 MW energie eoliană, 625,93 MW energie fotovoltaică și 9,15 MW biomasă. În același timp, autoritatea de reglementare în domeniul energiei a aprobat autorizații de construcție pentru un total de 2 383 MW în proiecte în domeniul energiei din surse regenerabile. O strategie globală pentru stocarea energiei ar putea spori flexibilitatea și stabilitatea aprovizionării și ar putea reduce costurile de mărire sau de reducere a producției centralelor electrice convenționale.

(27) Cipru se confruntă cu mai multe provocări în ceea ce privește eforturile sale de a aborda reziliența la schimbările climatice, cum ar fi un cadru instituțional slab pentru adaptarea la schimbările climatice și lipsa unor practici durabile de gestionare a apei pentru a sprijini o agricultură reziliență. Vulnerabilitatea țării la schimbările climatice este pronunțată, iar politicile și măsurile naționale de adaptare nu sunt suficient dezvoltate. În Cipru nivelul precipitațiilor este scăzut, iar temperaturile ridicate, ceea ce contribuie la cel mai ridicat nivel de stres hidric din Uniune. Deși sectorul agricol cipriot beneficiază de sisteme de irigații din ce în ce mai eficiente din punctul de vedere al consumului de apă, acesta are în continuare cea mai mare rată de consum de apă din cauza unei pierderi semnificative de resurse de apă în rețelele insuficiente de distribuție și de stocare. În plus, sectorul agricol cipriot se confruntă deja cu efectele schimbărilor climatice, printre care degradarea solului și deșertificarea, ceea ce duce la scăderea randamentului culturilor. Gestionarea și stocarea eficace a apei, precum și adoptarea unor culturi eficiente din punctul de vedere al consumului de apă devin esențiale. Presiunea antropică asupra habitatelor și ecosistemelor, în special în zonele costiere, exacerbează această situație. Abordarea actuală a țării în ceea ce privește adaptarea la schimbările climatice nu impune în mare măsură constrângeri. Acest lucru necesită măsuri instituționale îmbunătățite pentru a consolida reziliența la schimbările climatice și competitivitatea pe termen lung.

(28) Având în vedere legăturile strânse dintre economiile statelor membre din zona euro și contribuția lor colectivă la funcționarea uniunii economice și monetare, în 2024 Consiliul a recomandat statelor membre din zona euro să ia măsuri, inclusiv prin intermediul planurilor lor de redresare și reziliență, pentru a pune în aplicare Recomandarea pentru 2024 privind zona euro. În ceea ce privește Cipru, recomandările 1, 2, 3 și 4 contribuie la punerea în aplicare a primei, a celei de a doua, a celei de a treia și a celei de a patra recomandări cuprinse în Recomandarea pentru 2024 privind zona euro,

(29) Având în vedere bilanțul aprofundat realizat de Comisie și concluziile privind existența unor dezechilibre, recomandările formulate în temeiul articolului 6 din Regulamentul (UE) nr. 1176/2011 se reflectă în recomandarea 1. Politicile menționate în recomandarea 1 contribuie la abordarea vulnerabilităților legate de datoria publică și externă. Politicile menționate în recomandarea 4 contribuie la punerea în aplicare a recomandării 1 prin reducerea cererii de importuri de energie și, prin extensie, prin contribuția la consolidarea echilibrului extern. Recomandarea 1 contribuie atât la corectarea dezechilibrelor, cât și la punerea în aplicare a Recomandării pentru 2024 privind zona euro, în concordanță cu considerentul 28,

RECOMANDĂ ca, în 2024 și în 2025, Cipru să întreprindă acțiuni astfel încât:

1. Să prezinte planul bugetar-structural pe termen mediu în timp util. În conformitate cu cerințele Pactului de stabilitate și de creștere reformat, să limiteze creșterea cheltuielilor nete ([20]) în 2025 la o rată compatibilă cu, printre altele, plasarea datoriei publice pe o traiectorie descendentă plauzibilă pe termen mediu și cu respectarea valorii de referință de 3 % din PIB prevăzută în tratat.

([20]) Conform articolului 2 punctul 2 din Regulamentul (UE) 2024/1263, „cheltuieli nete” înseamnă cheltuielile publice, excluzând cheltuielile cu dobânzile, măsurile discreționare privind veniturile, cheltuielile aferente programelor Uniunii care sunt acoperite integral de venituri din fondurile Uniunii, cheltuielile naționale cu cofinanțarea programelor finanțate de Uniune, elementele ciclice ale cheltuielilor cu indemnizațiile de șomaj și măsurile cu caracter excepțional, precum și alte măsuri temporare.

2. Să consolideze capacitatea administrativă de gestionare a planului de redresare și reziliență, să accelereze investițiile și să mențină ritmul de implementare a reformelor. Să abordeze provocările relevante care apar pentru a permite punerea în aplicare continuă, rapidă și eficace a planului de redresare și reziliență, inclusiv a capitolului privind REPowerEU, asigurând finalizarea reformelor și a investițiilor până în august 2026. Să accelereze punerea în aplicare a programelor politicii de coeziune. În contextul evaluării sale la jumătatea perioadei a acestor programe, să continue să se concentreze asupra priorităților convenite, luând măsuri pentru a răspunde mai bine nevoilor în materie de prevenire și pregătire pentru riscurile legate de schimbările climatice, luând în considerare, în același timp, oportunitățile oferite de inițiativa platformei „Tehnologii strategice pentru Europa” pentru a îmbunătăți competitivitatea.

3. Să consolideze competitivitatea economiei prin accelerarea eforturilor de îmbunătățire a guvernanței întreprinderilor de stat în conformitate cu standardele internaționale și prin îmbunătățirea în continuare a nivelurilor de competențe și a rezultatelor educaționale. Să consolideze formarea continuă a cadrelor didactice și să abordeze dezechilibrele dintre cererea și oferta de forță de muncă prin sporirea în continuare a capacității și atractivității programelor de educație și formare profesională, precum și prin promovarea învățării în rândul adulților.

4. Să modernizeze și să extindă rețeaua și stocarea de energie electrică pentru a include o pondere tot mai mare a surselor regenerabile de energie. Să îmbunătățească punerea în aplicare a măsurilor de adaptare la schimbările climatice, punând accentul pe promovarea cadrului instituțional care reglementează adaptarea la schimbările climatice și pe implementarea unor practici durabile de gestionare a apei în agricultură.

Adoptată la Luxemburg, 21 octombrie 2024.

Pentru Consiliu

Președintele

NAGY I.